

מסורת הש"ס

(א) ונעיל... (ב) ונעיל... (ג) ונעיל... (ד) ונעיל... (ה) ונעיל... (ו) ונעיל... (ז) ונעיל... (ח) ונעיל... (ט) ונעיל... (י) ונעיל...

תורה אור השלם

1 ויפלו חבלי מנשה... 2 ושמרת את חשבת כי... קדש הוא לכם מחוללה... מות ימות כי קל ידועה קה... מלאכה תברכה והפיש... הדוא מקרב עמיה... שבת לא די

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא דהו וכו'... (ב) בא"ד הא וכו' וכו'... (ג) בא"ד הא וכו' וכו'... (ד) בא"ד הא וכו' וכו'... (ה) בא"ד הא וכו' וכו'...

מוסף רש"י

ואין הבכור נוטל בראוי... כבמוחזק. נכנסים שלא היה... אכיהן מחוק בשבת מחתו... אלן לחין היו ליעולו... כירשה מעלו לן אחר וכו'.... אין הכניס נוטל פי שנים כהן... (בבבבב...)

יש נוחלין פרק שמיני בכא בתרא

ק"ט.

עין משפט
גר מצוה

ובזכות אבי אמותיהן. וכגון שלאני אמותיהן לא היו בני כ' אס בנות דאס לא כן היו בניס וירשין וא"ת ומי החזיר לכן וי"ל כגון שהיו אחים לאני אמותיהן שהיו להם בניס והחזירו בניס לאמותיהם וחלקו בשוה: הא דהו בני עשרים ב' ובניהם אי אמה מואל שלא היו בני עשרים

לעולם בתי אבות קא חשיב והא קא משמע לן דבנות צלפחד נטלו חלק בכורה אלמא א"י מוחזקת היא אמר מר והבנים נטלו בזכות אבי אביהם ובזכות אבי אמותיהן והתניא בזכות עצמן לא קשיא הא כמאן דאמר ליוצאי מצרים הא כמאן דאמר לבאי הארץ ואיבעית אימא הא והא לבאי הארץ ולא קשיא הא דהוה בן עשרים הא דלא הוה בן עשרים: ושהיה בכור נוטל שני חלקים: ואמאי ראויו הוא (א) ואין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק אמר רב יהודה אמר שמואל ביתרות אהלים כותב רבה רבי יהודה אומר בנות צלפחד נטלו ר' חלקים שנאמר ויפלו חבלי מנשה עשרה אלא אמר רבא רבי ישראל מוחזקת היא מיתבי אמר רבי חידקא שמעון השקמוני היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא וכך היה רבי שמעון השקמוני אומר יודע היה משה רבינו שבנות צלפחד יורשות הן אבל לא היה יודע אם נוטלות חלק בכורה אם לא וראויה היתה פרשת נחלות ליכתב על ידי משה אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן ויודע היה משה רבינו שהמקושת במיתה שנאמר במחללה מות יומת אבל לא היה יודע באי זו מיתה הוא ימות וראויה היתה פרשת מקושש שתכתב ע"י משה אלא שנתחייב מקושש ונכתבה על ידו ללמדך שמגלגלים

לעולם כפי אבות קא חשיב. ולא טפלים חזק מנגות ללפחד דקחשיב ד' חלקים שלהן ואשמועינן דדרשינן האי קרא דמתן חזק (ב) דמיתה נפקא לן ד' חלקים על ידי שאנו דורשין והעברת (ג) וזו חלק בכורה אלמא אשמועינן דא"י מוחזקת היא לכן מיתלת מנרים וחק על פי שדריין לא נכנסו בה: הא. דקמני בזכות אבי אביהן אבל לא בזכות עצמן: כמאן דאמר ליוצאי מצרים. נמתקא הארץ ולא לבאי הארץ: הא. דקמני בזכות עצמן כמ"ד לבאי הארץ וכגון דהו בני כ' כשנכנסו לארץ: הא וכו' לבאי הארץ. דלע"ג דרישא דהיא ברייתא דלעיל (קמ): ליכא לאוקומה אלן למאן דאמר ליוצאי מצרים דקמני מרגלים יהושע וכלב נטלו חלקם איכא למימנ מסקנא דר' שמעון בן אלעזר היא דלית ליה ליוצאי מצרים ולבאי הארץ (קמ). הא. דקמני בזכות עצמן עלמני בני עשרים כשנאו לארץ: הא. דקמני בזכות אבי אביהן: דלא הו בני עשרים. כשנאו לארץ. ובבני בני המתלונים קמיירי שמתו לכן אביהן שהיו בני המתלונים ממש נמדבר והם נשארו טפלים ולא נטלו לעצמן שעדיין לא הגיעו לבי וזכות אביהן ממש בני המתלונים אן להם ליעולו ובמאן דאמר לא יאיו ולארץ לא באו אלא בזכות אבי אבי אביהן דהיינו אבות המרגלים (ד) שיאלו ממנרים וכיון דקך ברייתא כרבי שמעון בן אלעזר מוקמינא לה דלית ליה חרמי מנאלו אלו בני בניהן וירשין אותן כבנות ללפחד שרשו כנכסי חסד וקנס וע"ג דחשיבי טפלים דלמלא דלענין ירושה אביהן שהיו מיוצאי מצרים לא בעינן בני כ' כניסתן לארץ וחזרה ליכא למימר דהא רבי שמעון בן אלעזר

ממש של מרגלים ושל מתלונים עלמן מיירי הכא שבאו לארץ הוא אמי שפיר דלא היה מני למימר הא והא ליוצאי מצרים והא וכו' והא דהו בני עשרים כשיאלו דאס כן אך באו לארץ דבני עשרים כולן ממו נמדבר ויש לומר דהשתא נמי דלירי בני עשרים לא מני לשטיי הכי דמשמע נמי דבאי הארץ נטלו בזכות עצמן ולא שאבותיהן נטלו והורישו לכן: פתיב רבה רבי יהודה אומר בנות צלפחד נטלו המתלונים בן לבני בני המתלונים דטולן יוצאי ארץ היו וחלקים אחי המתלונים עם בני נכדיהן כשזו דלע"ג דטפלים לא שקלי באנפי נפשייהו ירושה אבות מיהא שקלי כדאמר בבנות ללפחד דהו להו טפלים שאין להן חלק לעצמן וחלקו עם אחי אביהן כבני חסד ויהיית דקמני היינו בני הנשים כגון בני אלן דאס קרוי בנו כדאמרין לקמן בני שמת (דף קמג): ואבי אבי אביהן קרי ליה אבי אביהן דבבני המתלונים עצמן ליכא למימר דלא הו בני עשרים דקיימא לן בשנה שניה שלח משה מרגלים ומינא כסדר עולם אחר ביות מרגלים היתה צליעתו של קרח וכו' ביים נשפכו המתלונים מנאלו שבניהן כשנאו לארץ הו בני ל"ח שנה שכן עמדו ישראל נמדבר אחרי כן: (ת). ולפי האי ליגנא בתרא לית להאי מנא דברייתא דלעיל דיהושע וכלב נטלו כלל חלק בשביל מרגלים והאי קרא דחיו מן האנשים לא דריש ליה אלא כפשטיה: (ת). ראוי היה. לפרש וללפחד משמתו נמדבר אבל לא הוחזקו בה מעולם שהיה לא באו לארץ: ואין הבכור נוטל בראוי. לקמן כפרקין (דף קגד): ביודות אהלים. כלומר במטלטלין שהיה להם נמדבר כגון יתדות שחוקעין בהן אהלים ושאר מטלטלין שהן מוחזקין בהן ולהכי נקט יתדות אהלים דוכהן היו אהלים ואין אדם נמדבר בלא אהל אבל נהגה ארץ ישראל לא נטל חלק מנאלו כגון במקרקעי בין במקרקעי בין במטלטלי מיירי לנד ממלק בכורה דימירי במטלטלי: חבלי מנשה. היינו קרקע שחוקעין בהן חלק בכורה מאלו ארבע חבלים היה: מוחזקת היא. כמו כן שהרי דיין נכסיו במרה כדאמרין בסנהדרין (דף טו). וכדמיב (שמות טו) שס על חק ומשפט ומעשה דבנות ללפחד עבריות מואב בסוף המ' שנה ועוד דליכא למילף מפרשת יבמין שהבת כן כדכתיב (דברים כה) ומת אחד מהם וכן אין לו עיין עליו (וימות כג): דהא בנות ללפחד משם למדו דללקמן (ע"ג) אס כהן אנו יורש ואס לאו תמיכס אמנו: וראוי היה וכו'. ולא תאמר אס לא דכרו בנות ללפחד דלא נמחייב מקושש היו שמי פרשיות הללו חסרין מן התורה והכי נמי איכא למימר שהרבה מצות חסרים מן התורה לפי שלא אירעו המעשים: שמוקושש נמיסה. וחק על גב דכתיב (במדבר טו) כי לא פורש מה יעשה לו היינו שלא היה יודע אס כפקילה חמורה אס בחק הקל כדמפרש ואזיל: שמגלגלים

ממש של מרגלים ושל מתלונים עלמן מיירי הכא שבאו לארץ הוא אמי שפיר דלא היה מני למימר הא והא ליוצאי מצרים והא וכו' והא דהו בני עשרים כשיאלו דאס כן אך באו לארץ דבני עשרים כולן ממו נמדבר ויש לומר דהשתא נמי דלירי בני עשרים לא מני לשטיי הכי דמשמע נמי דבאי הארץ נטלו בזכות עצמן ולא שאבותיהן נטלו והורישו לכן: פתיב רבה רבי יהודה אומר בנות צלפחד נטלו המתלונים בן לבני בני המתלונים דטולן יוצאי ארץ היו וחלקים אחי המתלונים עם בני נכדיהן כשזו דלע"ג דטפלים לא שקלי באנפי נפשייהו ירושה אבות מיהא שקלי כדאמר בבנות ללפחד דהו להו טפלים שאין להן חלק לעצמן וחלקו עם אחי אביהן כבני חסד ויהיית דקמני היינו בני הנשים כגון בני אלן דאס קרוי בנו כדאמרין לקמן בני שמת (דף קמג): ואבי אבי אביהן קרי ליה אבי אביהן דבבני המתלונים עצמן ליכא למימר דלא הו בני עשרים דקיימא לן בשנה שניה שלח משה מרגלים ומינא כסדר עולם אחר ביות מרגלים היתה צליעתו של קרח וכו' ביים נשפכו המתלונים מנאלו שבניהן כשנאו לארץ הו בני ל"ח שנה שכן עמדו ישראל נמדבר אחרי כן: (ת). ולפי האי ליגנא בתרא לית להאי מנא דברייתא דלעיל דיהושע וכלב נטלו כלל חלק בשביל מרגלים והאי קרא דחיו מן האנשים לא דריש ליה אלא כפשטיה: (ת). ראוי היה. לפרש וללפחד משמתו נמדבר אבל לא הוחזקו בה מעולם שהיה לא באו לארץ: ואין הבכור נוטל בראוי. לקמן כפרקין (דף קגד): ביודות אהלים. כלומר במטלטלין שהיה להם נמדבר כגון יתדות שחוקעין בהן אהלים ושאר מטלטלין שהן מוחזקין בהן ולהכי נקט יתדות אהלים דוכהן היו אהלים ואין אדם נמדבר בלא אהל אבל נהגה ארץ ישראל לא נטל חלק מנאלו כגון במקרקעי בין במקרקעי בין במטלטלי מיירי לנד ממלק בכורה דימירי במטלטלי: חבלי מנשה. היינו קרקע שחוקעין בהן חלק בכורה מאלו ארבע חבלים היה: מוחזקת היא. כמו כן שהרי דיין נכסיו במרה כדאמרין בסנהדרין (דף טו). וכדמיב (שמות טו) שס על חק ומשפט ומעשה דבנות ללפחד עבריות מואב בסוף המ' שנה ועוד דליכא למילף מפרשת יבמין שהבת כן כדכתיב (דברים כה) ומת אחד מהם וכן אין לו עיין עליו (וימות כג): דהא בנות ללפחד משם למדו דללקמן (ע"ג) אס כהן אנו יורש ואס לאו תמיכס אמנו: וראוי היה וכו'. ולא תאמר אס לא דכרו בנות ללפחד דלא נמחייב מקושש היו שמי פרשיות הללו חסרין מן התורה והכי נמי איכא למימר שהרבה מצות חסרים מן התורה לפי שלא אירעו המעשים: שמוקושש נמיסה. וחק על גב דכתיב (במדבר טו) כי לא פורש מה יעשה לו היינו שלא היה יודע אס כפקילה חמורה אס בחק הקל כדמפרש ואזיל: שמגלגלים

כס א מ"י פ"ג מ"ב
נחלת הללו א סתם
עשין לו טו"ע ח"ת ס"י
רמב"ם ספ"ג:

רבינו גרשום

לעולם בתי אבות קא חשיב. ובין הוא ולא היה ליה למוחזקת אלא שיתא ואמאי קא חשיב בנות צלפחד כמאן דאמר ליוצאי מצרים חלק בכורה. אלמא ארץ מוחזקת מחזקת ויהי וכו' ולא דאריה דאי ראויה הא קי"ל דאין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק. למאן דאמר ליוצאי מצרים חלק בכורה. נטלו בזכות אביהן: ואי דהו בני עשרים כשנאו לארץ נטלו בשביל עצמן: אבל אי לא הו עשרים דאמרי טפלים נהו נטלו בזכות אביהן מחזקת אהלים: ומהו בנות צלפחד שהיו רוצין לקבען לארץ חזק נטלו שני חלקים ולא בגופה של קרקע כפי שאמרה היא: ויפלו דבראק נטלו חלק בכורה:

